

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban étvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Melyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 259. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1914 november 7.

A tenger rémei.

Mindaddig, míg az erő bámula-
tot kelt, a győzelem a német tenger-
részeké lesz. Ha a tulerő le fogja
is verni őket valaha, az erkölcsi
győzelem az övék s heroizmusuk
az emberi nagyság történelmének
legszebb lapjára lesz felírva.

Hol van a tengerek ura, az óriási
angol flotta? Ez a hatalmas tömeg,
mely papiron oly félelmetes volt, a
biztos kikötőkben békén pihen. A
tenger hősei azok a német hajók,
melyek ott rohannak tova a mesz-
sze tengerek sós vizén. Eddig csak
egy kísértete volt a tengereknek:
a repülő hollandi hajója, mely mint
egy árny suhant tova a tengereken
szellemalakjaival. Ezzel a kísértet-
tel találkozni biztos halál a tenger-
részbabona szerint. És ime a le-
genda valósággá lett, a tengerek
kísértetei megszorodtak s hívják
őket Emden-nek, Karlsruhe-nak,
Breslau-nak és Göben-nek. Ezek a
kísértetek benépesítik a tenger mé-
lyét s „a pokolfajzatok”: a tenger-
alattjárók, mint a tenger szörnyei
onnan a mélyből törnek elő, pusztítva
és rombolva, aztán eltűnve
ismét a tenger mélységeiben.

Micsoda hősök azok, akik ott
ülnek e hajók kormányja mellett s
ott állnak parancsnoki hidján és
azok, akik életet adnak a hajó fa
és vas bordáinak. Mik ezekhez ké-
pest a rettentetlen normann és vi-
king-hajósok, akiknek csak a ten-
gerrel kellett megküzdeniök, de nyu-
godtak lehettek, hogy utjukban nem
lesz ellenség. Eszünkbe jut az a
régikép, melyen viking-gyermekek
azzal mulatják magukat, hogy tom-
boló vihar idején egy deszkaszálon
fekve csuszognak le a tengerpart me-

redék szikláiról bele a tajtékzó,
zugó hullámokba.

Játszanak a dühöngő tengerrel
a viking-gyermekek. Mintha ily
gyermekkor után kerültek volna a
hajókra ezek a viharedzett germán
tengerészek is.

Előttük csak egy bizonyosság
van: a halál, mely kérlelhetlenül
jő, de addig jól felhasználják az
időt. Angliának a távol keleti ke-
reskedelmét teljesen megbénították
ezek a hajók s bizonytalanná tették
a tengert Anglia partjai előtt.

De ma az Emden napja van. A
mai hírek oly csodás győzelemről
szólnak, melyek elhomályosítják az
előbbi csodáit is. A régieket nem
említve, csak legközelebb sülyesz-

tett el öt angol hajót s most újra a
Zemeng orosz páncélos cirkálót és
egy francia torpedóvadász hajót
sülyesztette a tenger fenekére. Al-
ruhában jött közel ezekhez az áldo-
zatokhoz, az ismeretes három ké-
ménye mellett egy negyedik álké-
ménye is volt s színei átfestve, meg-
adta a megsemmisítő lökést s távo-
zott azzal a gyorsasággal, melyet
más hajó kifejtteni nem képes.

Ez a hajó a germán ész, férfias-
ság és elszántság megtestesítője. Az
ilyen germán hajók teszik vitássá
a tenger uralmát Angliára nézve.
Hengist és Horsa angol-szász ve-
zérek, Anglia első meghódítói is
azon az uton mentek Angliába, a
honnan most az angolok a néme-
teket várják.

Harcok a keleti török határon.

Szembenéz egymással a török és az orosz.

Konstantinápoly, nov. 6. A főhadi-
szállás hivatalosan jelenti:

Kelet határunkon csapataink az egész
arvonalon érintkezésben vannak az ellen-
séggel.

A szmirnai kikötőben három nagy angol
hajót, valamint több kisebb angol és francia
gőzöst lefoglaltak és a hajók személyzetét
fogságba ejtették.

A bagdadi angol és orosz konzuláson
folytatták a házkutatást. Az eddig lefoglalt
fegyvereken kívül 16 Mannlicher- és Mauser-
fegyvert, 32 revolvert, 850 fegyvert és 170
revolvertöltényt, valamint 15 szuronyt fog-
laltak le.

A konstantinápolyi nagykövetségen, va-

lamint az itteni francia St. Benott iskolában
drótnélküli táviróhoz való készüléket talál-
tak. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

A Dardanellákat újra bombázták.

Berlin, nov. 6. A Vossische Zei-
tung jelenti Athénból e hó ne-
gyedik kelettel:

Lemnosból érkező jelentések
szerint az angol-francia hajó-
raj az elmúlt éjjel a Kumkale-
erődhöz közeledett a Darda-
nellák ázsiai oldalán, de az
erődből leadott hat lövés után
visszavonult.

Ma reggel hét órakor a ha-
jók megkezdték a bombázást,

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

amely rövid megszakítással délig tartott.

Itteni lapok úgy vélik, hogy nematengerszorosforszirozását célozták, amely előtt három nagy angol páncélos, három cirkáló, tizennégy torpedónaszád és több kisebb hajó horgonyoz. (M. T. I.) (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lovassági harc a kaukázusi határon.

Konstantinápoly, nov. 6. Az Agence Ottomane a következő hivatalos jelentést teszi közzé:

Vitéz lovasságuk tegnap összeütközött orosz kozákokkal, megverte és visszavonulásra kényszerítette az oroszokat. Lovashadosztályaink az ellenséges hadsereg utóvédjét szorongatják. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A londoni török nagykövet elutazott.

London, nov. 6. (Reuter.) A török nagykövet ma reggel a nagykövetség személyzetével együtt elutazott. Innen Vlissingenbe utazik Grey államtitkár megjelent a pályaudvaron, hogy a kormány nevében elbucszók a nagykövettől.

Nisből elutazott a török követ.

Róma, nov. 6. A Stefáni ügynökség jelenté Nisből: A szerbiai török követ e hó 4-én elutazott. A török alattvalók érdekeinek képviselőjét az olasz diplomáciai képviselő vállalta.

Török engedmény a bulgár hajóknak.

Berlin, november 6. A lapok jelentése szerint Törökország az összes bulgár hadi- és kereskedelmi hajóknak szabad közlekedést

engedett a Fekete-tengeren. Ezt a Szófiából érkezett jelentést nagy fontosságúnak tartják. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Orosz csapatok Smyrna előtt.

Milanó, november 6. A Corriere della Serra jelenté Londonból: Smyrnától körülbelül két órai távolságra 70000 emberből álló török csapatot koncentráltak. A parttól hét mérföld távolságban levő erődítéseket kijavították és tökéletesítették.

Anglia annektálta Ciprus szigetét.

London, nov. 6. (M. T. I.) Hivatalosan jelentik, hogy Anglia annektálta Ciprust.

Mozgósítás Görögországban.

Szófia, nov. 6. Szófiái lapjelentések szerint Görögországban elrendelték az általános mozgósítást. A hangulat és a helyzet igen kritikus. Venizelosz görög miniszterelnök kijelentette, hogy ha Bulgária megszakítaná a diplomáciai viszonyt Görögországgal, ugyazáltal megsértené a hármasság etente érdekeit.

A bulgár-görög feszültség.

Szófia, nov. 6. Görögország Serres és Dráma között a bulgár határ mentén 45 ezer főnyi sereget koncentrált. Mértékadó körökben attól tartanak, hogy Bulgária engedélyével Törökország Dedeagacson át szállíthat csapatokat és megtámadja Görögországot.

A törökországi konzulátusok siffrirozott táviratai.

Konstantinápoly, nov. 6. (Magyar Távirati Iroda.) A porta megtiltotta a külföldi képviselőknek, hogy Törökországban levő konzulátusokkal siffrirozott táviratokat váltssanak. Ugyanez az intézkedés történt annak idején a török-olasz háború tartama alatt is.

Az oroszok háromhetes uralma Chyrowban.

P. Libinski jezsuita szemtanu elbeszélése.

(Folytatás.)

Látván azt, hogy vagyunk maradékai is már veszélyben vannak, a P. Rektor azt adta ki, hogy a megmaradt teheneket és borjukat a szuterénbe hajtsák; itt is maradtak, míg csak be nem fejeződött az oroszok uralma Chyrowban. Ekkor elhajtották utolsó lovainkat is, csak éppen két semmire sem való lovat hagytak a majorban, ezeket is a szuterénben kellett elrejtetni.

Amint a lovasság megérkezett, a tisztek legelőbb is beszállásolták magukat az intézet frontjába. A mieink (a jezsuiták) amennyire csak lehetett arra törekedtek, hogy távol tartassák őket a tulajdonképpeni kollégiumtól (a jezsuiták lakosztályától), azért, a kollégiumba vezető összes bejáratokat az iskola felől iskolapadokkal, kathedrákkal és mászal, ami csak kezük ügyébe került, eltorlaszolták. Azonban ezeket a sáncokat már az első héten széjjel kellett hordani. Egyszer ugyanis váratlanul eljött a 8. hadtest parancsnokának: Brusilow tábornoknak szállásmestere és a legjobb lakást követelte a tábornok és oldal-tisztjei számára. A provinciális szobáiba és a szomszédszobákba akart beköltözködni.

Ekkor a tisztek a mieinktől annyi kiszolgálást követeltek, hogy mindenki reggeltől estig állandóan munkában volt és némelyek a fáradságtól már össze is estek. Nemsokára újabb tömeg jött, akiknek már a nappali szobák és a kápolna kellett volna.

Követeltek vaját, tojást és pálinkát, mit aztán jól meg is fizettek. Az egyik páternek mindennap fürdőt kellett a tisztek számára készítenie és minden alkalommal egy csoport 7 rubelt fizetett.

Ekkor már a mieink újra elérték Przemysl és egyik oldalról szörnyű módon befutottak az oroszoknak. Egy egész héten át szóltak az ágyuk, reggeltől estig; mintha földrengés lett volna, úgy remegtek a falak és az ablakok. — „Mi történik a mieinkkel? Vajjon jön-e segítség és felmentő sereg? — Ezek a kérdések izgatták leginkább lelkünket. Nincs itt semmi keresni valótok! Takarodjatok Bécsbe! — mondogatták az orosz tisztek. — Ausztria már széjjel hullott. A magyarok elszkadtak Bécestől, a déli tartományokat megszállották az olaszok, a németeket megverték a franciák és pusztulnak az éhségtől, az orosz katonaság már Berlin ellen vonul, Przemysl néhány nap múlva elesik, Galicia többi része egész Krakkoig már el van foglalva, stb. Azok pedig, akik az osztrákoktól hozzánk kerültek, beszéltek, hogy seregeink Magyarországra vonultak vissza és hogy az oroszok már Jaslóig nyomultak előre. Elképzelhető az a lelkiállapot, az a bizonytalanság, amit ki kellett állani pátereinknek és testvéreinknek.

Szeptember 21-én, hétfői napon, amidőn mindnyájunk szive már könnyekben uszott, a Rektor az egész ház nevében a kápolnában a legm. Oltáriszentség előtt ünnepélyes fogadalmat tett Szent Józsefnek, hogy az égi pártfogó mentse meg bennünket és házukat a provincia számára.

Mert az összes orosz tisztek már tudomásunkra adták, hogy ha Oroszország

A törökök a Sinai-félszigeten.

Konstantinápoly, nov. 6. A Tasswir-i-Efkiar jelenti, hogy a török csapatok, a mely háromezer beduinnal együtt átlépték az egyiptomi határt, már megkezdtek a hadműveleteket a határ mellett elhelyezett angol csapatok ellen. A beduinok megtámadták az angolok néhány pozícióját és azóta folytonosan nyugtalanítják őket, ilyen módon megkönnyítve a rendes török seregek operációit. Legutóbbi támadásuk azal a sikerrel járt, hogy az angolokat kiverték Nachl mellett Beir-Sabából. Ezt a helyet aztán a törökök megszállották.

Törökök Egyiptom ellen.

Köln, november 6. A török hadügyi kormány augusztus kezdete óta lázasan fegyverkezett és minden előkészületet megtett arra, hogy csapattestét a Vörös-tenger melléke vesse. A terv nyilvánvalóan az, hogy Egyiptom lakosságát fellátsza az angol fenhatóság ellen. Törökország ez idő szerint 250.000 főből álló jól felfegyverzett sereget állíthat ki Egyiptom ellen, a mihez még hozzá kell számítani a sok ezer irreguláris keduin-csapatot is.

A török hadsereg üdvözlí a német hadsereget.

Berlin, november 6. A német trónörökös táviratára Enves basa a következőket válaszolta:

A török császári hadsereg köszöni császári Fenségednek, valamint az ötödik hadseregnek a testvéri üdvözlést és bizva reméli, hogy valamennyi ellenségét legyőzi. Ófelségének, a német császárnak seregeivel együttesen, amelyeknek vitézsége világhírű.

győz, az egész intézetet katonai iskolává fogják átalakítani, vagy más hasonló célra foglalják le. mert ez itt „orosz föld.”

Egyszerre csak Szent Mihály napján, szeptember 29-én nagy izgatottságot és szokatlan mozgolódást lehetett tapasztalni az oroszok között, mert megkezdődött az oroszok visszavonulása Starzawa és Dobromil felől. Valami 100.000 ember vonult keresztül kelet felé két napon át. Már elhagyták Bonkovicát, a városból elvonultak már az egészségügyi csapatok. Azt hitték már pátereink, hogy megszabadulnak a kellemetlen vendégektől, még csak estefelé újra nem kezdtek bevonulni Stara-Sola felől és újra két hétre szállásolták be magukat, de már észrevehetően sokkal kisebb számban. Október első 10 napjában Chyrowban valami két osztály lovasság és két üteg tábori tüzértség lehetett.

A katonák, mivel nem kaptak Oroszország felől élelmet, loptak, raboltak, amire csak hozzáérték, különösen nagy szorgalommal estek neki a határban levő krumplicöldeknek. A mi majorságunk menteni akart, amit lehet, a két megmaradt lóval összehordták a káposztát, burgonyát, répát és más egyebet. Ekkor szerencsénk kolerakészlett terjedni az oroszok között. Az Orosz lengyelországi orosz katonák nagy reménykedéssel kezdtek mondogatni a mieinknek, hogy Przemysl alatt egész hegyek vannak orosz holttestekből, szó sincs arról, hogy ezt az erősséget be lehessen venni.

Végre kiűtött az éhség és a hideg is megviselte az oroszokat, amit ők nem tudtak úgy elviselni, mint a mi katonaságunk.

Folyt. köv.

Franciaország megüzente a háborút Törökországnak.

Budapest, november 6. Tudósítónk a sajtó-albizottság jóváhagyásával

jelenti: A Magyar Távirati Irodával közlik Bordeauxból: Franciaország Törökországnak hadat üzent.

Az északi harctérről.

Az oroszok visszavonulása Kelet-Galiciában.

Csernovic, november 6. A bukovinai és kelet-galiciai harctéren tegnap semmi újabb esemény nem történt. A harc az egész vonalon szünetel, aminek az oroszok általános visszavonulása az oka. Csapatunk minden irányban nyomon követik az ellenséget, a harctérnek csupán Csernovictól keletre eső részén állandó a mozdulatlanosság.

Gróf Meran bukovinai tartományi főnök és helyettese, gróf Ezdorf kormánytanácsos megkezdte a felszabadult bukovinai vidékek meglátogatását. Tegnap Viznitzben voltak és megtették a szükséges intézkedéseket a közigazgatás helyreállítására.

A cár a harctéren.

Budapest, nov. 6. A Magyar Távirati Iroda jelenti Szentpétervárról: A cár a harctérré megérkezett.

Németország harcai.

A németek előnyomulása Flandriában.

Berlin, nov. 6. A Vossische Zeitung brüsszeli tudósítója nagyon örvendetes híreket közöl lapjának a tengerpart mellett vívott harcok mai állásáról. Ismerteti először az Antwerpenből menekült belga csapatok állapotát.

Ezek a csapatok leirhatatlanul szomorú állapotban érkeztek meg, úgy, hogy valósággal terhére vannak a francia seregek, sőt gyengítették annak ellenálló képességét is a németek előnyomulásával szemben. Flandria végleges kiürítése ezért már a legközelebbi napokra várható és ezzel Belgium német kézre jut.

Az angol parti csapatok már alig rendelkeznek municióval. Csapatunk tegnapelőtt lelőttek két angol repülőgépet, melynek ntasai French tábornok üzenetét akarták vinni az angol kormányhoz. French ebben az üzenetben sürgősen munició pótlást kér, mert különben nem tud mit csinálni csapataival.

Német repülőgép bombázta Dovert.

Köln, nov. 6. A Kölnische Zeitung értesülése szerint október 26-án egy német repülőgép, amely az észak-franciaországi német sereghez volt beosztva, átrepülte a La Manche csatornát és Dovertól északra bombát dobott le. Őt és félórás bravuros re-

pülés után a német aeroplán sértetlenül visszatért.

Az ypresi nagy csata.

Berlin, nov. 6. A Berliner Tageblatt jelenti Genfből:

A francia lapok is megállapítják, hogy a németek Ypresnél rendkívül nagy erővel lépnek fel. Amennyiben a németek kísérlete sikerül, úgy a francia balszárny kénytelen lesz visszavonulni. Ha azonban a németek erős támadása a szövetségesek szívós ellenállásán megtörnének, akkor ez a harc egyike lesz azoknak, amelyek addig tartanak, a míg az ellenségek egyike teljesen kimerül és amikor már csak az új erők hadbaállítása szerzi meg az egyik félnek a végleges győzelmet. (Magyar Távirati Iroda.)

A német flotta az angol ellen.

Budapest, november 6. Tudósítónk a sajtóalbizottság jóváhagyásával jelenti: a berlini hivatalos távirat közli, hogy az angol hivatalos távirat szerint a német hajóraj november elsején a kínai partoknál elsüllyesztette a Noumouth angol cirkálót és súlyosan megrongálta a Goodhepe nevű angol cirkálót.

hatóság a decemberi közgyűlésen. Ezen véleményét a polgármester azzal indokolja, hogy a főjegyzői állás betöltése esetén előreláthatólag más állások üresednek meg. Ezek betöltését pedig már csak azért sem tartaná helyesnek, mert az állásokra aspiráló tisztviselők közül sokan a háboruba vonultak s így ezek nem vehetnének részt a pályázatban, önhibájukon kívül el lennének zárva a pályázattól. Kijelentette továbbá a polgármester, hogy szükségét látná, hogy főjegyző nem léteben tisztázatlan a polgármester helyettesítésének a kérdése. A szervezeti szabályzat szerint ugyanis a polgármestert a főjegyző helyettesíti. Szerinte a szabályzatot módosítani kellene a 42. §. olyan kiegészítésével, hogy a főjegyzői szék üresedése esetén a törvényhatóság jelöli ki a polgármester helyettesét.

Komlóssy József gazd. tanácsos, tiszteletbeli főjegyző szükségtelennek és feleslegesnek tartja a szervezeti szabályzat módosítását, mert döntvények vannak arra nézve, hogy a tiszteletbeli tisztviselők, ez esetben tehát a tiszteletbeli főjegyzők, a rendes tisztviselők egész jogkörét bírja s így a tiszteletbeli főjegyző jogosult a polgármester helyettesítésére is.

Rimler Károly polgármester elfogadta Komlóssy József ezen álláspontját s jelentésében tudomására hozza a törvényhatóságnak, hogy a főjegyzői állás betöltéséig a tiszteletbeli főjegyző a polgármester helyettesítése jogkörében is helyettesíti a főjegyzőt.

Ilyen értelemben kerül az ügy a csütörtöki közgyűlés elé.

Főiskolai önkéntesek altisztképző iskolája.

Budapesten és Zágrábban állítják fel.

Több ízben megirtuk már, hogy a legfelsőbb hadvezetőség részben az elesett altisztek mihamaribb pótlására, részben pedig intelligens, lelki erejével nagy szolgálatokra képes altisztek nyerhetése végett a főiskolai hallgatók részére altiszti iskolát fog szervezni, sőt szervezett is már. Bécsben, Prágában, Grácban már a háboru eleje óta működnek ezek a tanfolyamok, míg Magyarországon most állít fel a hadvezetőség ilyeneket; és pedig Budapesten és Zágrábban, hol mindkét helyen hadseregbeli és honvédségi altisztek az összes gyalogsági fegyvernemben egyaránt képeztetnek ki.

A hadügy- és honvédelmi minisztereknek idevonatkozó rendelkezése ezeket mondja:

A fegyveres erő kötelékébe önként belépő ifjak részére, akik jelenleg valamely főiskola rendes hallgatói vagy régebben rendes hallgatói voltak, Budapesten és Zágrábban mind a honvédség, mind a közös hadsereg részére, Főiskolai önkéntesek altisztképző iskolája elnevezéssel katonai kiképző iskolák szerveztetnek.

Ezeknek az iskoláknak a célja, hogy az említett ifjak és egyének képzettségüknek megfelelően külön katonai kiképzésben részesüljenek és lehető legrövidebb idő múlva, mint altisztek a fegyveres erő számára a beállott hiányok fedezésére igénybe vehetők legyenek.

A Főiskolai önkéntesek altisztképző is-

Elhalasztják a főjegyzői állás betöltését.

Bordé Ferenc emléke a törvényhatóságban.

Nagyvárad város tanácsa, mint állandó választmány, tegnap foglalkozott a november havi közgyűlésre kerülő ügyek előkészítésével.

A polgármester havi jelentésében kegyelettel emlékezik meg Bordé Ferenc elhunyt főjegyzőről, bejelenti a város nevében tett intézkedéseket s azok jóváhagyását kéri; egyben indítványozza, hogy az elhunyt főjegyző emlékét és érdemeit a törvényhatóság jegyzőkönyvében örökítse meg és kivonatban közölje az özvegygel. Ilyen módon

kerül a bejelentés a csütörtöki közgyűlés elé.

Kapcsolatosan szóba került a megüresedett főjegyzői állás betöltése.

Az 1886. évi XXI. tc. 87. § a a következőképpen rendelkezik: Az időközben megüresült állások csak a következő rendes közgyűlésen töltenek be. Addig ha elkerülhetetlenül szükséges a főispán helyettesít.

A háboru alkalmából kiadott s a várost takarékosra intő belügyminiszteri rendelet pedig akként intézkedik, hogy megüresedés esetén csak azok az állások töltendők be, amelyek betöltését a törvény határidőhöz köti.

Rimler Károly polgármesternek az volt a véleménye, hogy tekintettel a hadiállapotra s a belügyminiszter fentebb említett rendeletére, a főjegyző állást ne töltsse be a törvény-

kolájába csak azok vétetnek fel, akik az egyévi önkéntesi szolgálat kedvezményére igényt nyújtó tudományos képzettséggel rendelkeznek, főiskolai hallgatók vagy ilyenek voltak.

A „Főiskolai önkéntesek altisztképző iskolája” (melynek német elnevezése: „Chargenschule der akademischen Freiwilligen” a honvédségnél csak a gyalogsági, a közös hadseregnél pedig csak a gyalogsági, vadász és műszaki csapatok számára képez ki önkénteseket.

A főlvetéleért kérvényezni kell az érettségi, főiskolai minőséget igazoló belépési és 24 éven alul szülői beleegyezési bizonyítvány csatolása mellett. A kérvény a lakóhely szerint illetékes had-, illetve honvédkiegészítő parancsnoksághoz kell benyújtani.

A Főiskolai önkéntesek altisztképző iskolájába azok is pályázhatnak, akik az 1914. évi november hó 16-tól december hó 31-ig tartandó népfölkelési bemutató szemlén megjelenni tartoznak. Igényüket, amennyiben alkalmasoknak találtnak, a népfölkelési be-

mutató szemlén a népfölkelési bemutató szemle bizottságnak bejelenthetik.

Az önkéntesek besoroztatásuk után a választott altisztképző iskolába azonnal bevonulnak. A gyalogsági, vadász és műszaki csapattesthez bevonulók ruházatáról és felszereléséről az illető csapattest gondoskodik.

A kiegészítő parancsnokságoknak szóló a rendelet a Főiskolai hallgatók e dicséretével végződik:

Midőn a kiegészítő parancsnokságoknak ezt a rendeletemet kiadom, annak a várakozásomnak is kifejezést adok, hogy a parancsnokságok a jelentkező önkéntesekkel szemben, akik önkéntes jelentkezésük által erős elhatározásuknak, áldozatkész lelkesedésüknek és igaz hazafiságuknak adnak kifejezést, intelligenciájuk folytán, használhatóságuk tekintetében pedig a legszebb reményekre jogosítanak, az elérendő cél érdekében kellő figyelemmel járnak el és ezáltal is elősegítik annak a nemes célnak a megvalósítását, melyet a Főisk. önkéntesek altisztképző iskolájának szervezésével elérni szándékozom. *Hazai.*

Hazájának szomorú sorsán keseregve, a páter 1819-ben egy késő este kinyitotta cellájának ablakát; szemét a csillagos égre emelve imádkozni kezdett a boldog vértanúhoz s figyelmeztette őt, hogy hiszen már évek előtt megjövendőlte Lengyelország feltámadását s hogy már itt volna az ideje, hogy e jövendölés valóra váljék, mielőtt hazája örökre elpusztul.

„Midőn a páter imáját bevégezte, már késő éjszaka volt. Pihenőre akart tehát térni, midőn hirtelen szobája közepén egy tiszteltelmű alakot pillantot meg, aki jezsuita-reverendát viselt s aki így szolt hozzá: Ime, páter Koczewiecki, itt vagyok; én vagyok az, akihez fordultál. Nézz ki megegyszer az ablakon s olyan valamit fogsz látni, amit még nem láttál soha.” A páter mélyen megrendülve az ablakhoz lépett ismét s mekkora volt a csodálkozása midőn úgy látta, hogy a zárda kertjét elzáró kerítésfal mintha eltűnt volna s helyette beláthatatlan távol síkságok tárultak ki szeme előtt, egészen a látóhatárig.

„A síkság — mondotta a látomás, — amely itt szemed előtt elterjed, a Pínszk melletti síkság, ahol abban a kegyelemben részesültem, hogy vértanuságot szenvedhettem Krisztus Jézus hitéért. De néz csak oda még egyszer s meg fogod tudni azt, amit kívántál.” Midőn a páter erre újból tekintett, az egész síkságot megszámlálhatatlan katonaseregekkel látta borítva, akik mind hevesen s iszonyú vérengzéssel küzdöttek egymással: oroszok, törökök, franciák, angolok, osztrákok, poroszok és más népek, melyeket nem ismert. Valami rettenetes zsivajás és hallatlan küzdelmek töltötték be a kép minden részét.

„Kövémerebben nézte a szerzetes a szörnyű látványt, mire a boldog a következő kijelentést tette: „Majd ha egykor azt a háborút, melynek képét most szemlélted, felváltja a béke, akkor Lengyelország ismét fel fog szabadulni és akkor engem főpártfogóként fogtok tisztelni.” S midőn még a páter öröme s bizalma dacára csalódástól félt s a jelenéstől bizonyosságot kért, a jövendölés igaz volta felől, a boldog így felelt: „Annak jeléül, hogy igaz, amit láttál s pontosan teljesülni fog, amit mondtam, magam adok bizonyítékot: pihenj le s majd itt hagyom kezem érintését.” S ezzel az asztalhoz lépve megérintette azt és eltűnt. Mihelyt Koczewiecki magához tért az ámulattól, melybe a vértanu megjelenése ejtette, megtekintette az asztalt s ott találta egy férfi jobbkez lenyomatát, mely egészen világosan kivehető volt. Azután lefeküdt. Másnap reggel a felkelés után első gondja volt, hogy ismét meggyőződjék a tanujelről s midőn a kéznyomat egészen szembe-tűnően látta, minden kételye megszűnt. Örömeinek nem volt határa; valamennyi rendtársát összehitta, hogy a kézhelynek valódiságáról meggyőződjenek.” Eddig a Civiltá 1854-ben.

Semmiféle kommentárt nem fűzünk e jövendöléshez; csak hangsúlyozzuk, hogy az egész fent idézett részlet pontosan 60 évvel ezelőtt látott nyomtatásban napvilágot a Civiltá-ban; továbbá, hogy azt Lengyelországban minden katolikus régtől fogva ismeri s hogy ma nemcsak Lengyelországban, hanem például Bécsben is egész nyilvános novénákat tartanak Boldog Bobola András tiszteletére a templomokban s a Boldog képét számos helyen a háború folyamán a főoltárra helyezték.

x Védekezés a kolera ellen.

Hathatós bacillusölő és fertőtlenítő szerek Lysoform, Carbolsav, fertőtlenítő szappanok. Kals szappan, stb. Kiváló, megbízható minőségben kaphatók és házhoz szállíthatnak. Farkas István Apolló droguerében Nagyváradi Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

A hadapródiskola jövője.

Hétfőn mennek a hadapródok. — Előkészítik a hadikórházat.

A Tiszántúl írta meg elsőnek, hogy a nagyváradi hadapródiskolában rövidesen megszüntetik az előadásokat és a növendékeket a pécsi hadapródiskolába helyezik át. Ez a terv most már annyira előre haladt stádiumban van, hogy már a jövő héten busuznak a hadapródok és pakolnak Pécsre. A pécsi hadapródiskola 300-an növendéke ugyan berendezve és Nagyváradról újabb 300 növendék meg át, ez azonban nem lesz akadály, mert az iskola kényelmes berendezéseit mindegyik nehézség nélkül át lehet alakítani.

A hadapródok hétfőn indulnak Nagyváradról és már szerdán rendes előadáson vesznek részt. Különben az év végéig az esetleges zsufoaltság is meg fog szünni, mert mint értesülünk, a jelenlegi harmadéves növendékek a tavasszal mint zászlósok hagyják el az intézetet.

A nagyváradi iskolában most már csak a napi parancsot várják az indulásra és azonnal vonatra szállhatnak, mert teljesen készen vannak az utra.

Az iskola sorsa különben kedden dőlt el, amikor Kovács főtörzsorvos Nagyváradon járt és felülvizsgálás alkalmával az épületnek minden legkisebb részét megtekintették és a főtörzsorvos a legnagyobb megelégedésének adott kifejezést a látottak felett.

A szemle alapján azonnal elkészítették az iskola új beosztását is. Eszerint az egész hatalmas intézetet hadikórházzá alakítják

át. A kórházban 1000 beteget szállásolhatnak el. A sebesültek a megérkezésükkor az intézet tornatermébe mennek, ahol az első éjszakát töltik. Innen a közelben lévő fürdőbe viszik őket és csak onnan szállásolják el a sebesülések szerint a különböző épületekben.

A földszinten a nehezebb sérültek lesznek. A súlyos betegek az intézet jelenlegi kórházában nyernek elszállásolást, ahol tudvalevőleg a műtő is van. A kert és a fürdő különösen megtetszett a főorvosnak. Ezekről külön is kifejezte elismerését.

A nagyváradi hadikórházban a terv szerint most már súlyosabb sérülteket is fognak szállítani. Tekintve az egészséges, tiszta levegőt és egy modern kórházhoz szükséges felszerelések meglétét, a nagyváradi hadikórházról sokat várnak.

A kórházban 10 orvos fog szolgálatot teljesíteni. Minden 100 betegnek lesz egy-egy orvosa. A tíz kezelőorvos mellett még más kiegészítőorvosok is fognak működni. A hadikórház vezetője egy Budapestről küldendő orvos lesz.

A nagyváradi hadapródiskola tanárai közül három a pécsi intézetben fog tanítani, a többi pedig más katonai szolgálatra lesz beosztva.

A honvédelmi miniszteriumból most már ma vagy holnap megérkezik a végleges rendelet és akkor végre is hajtják az átalakítási munkálatokat.

Egy érdekes jövendölés.*

A nagytekintélyű „Civiltá Cattolica” című olasz tudományos folyóiratnak 1854-i évfolyamában a (VII. köt. S. O. olvassuk a következő, ma rendkívül érdekes közleményt: „Boldog Bobola András Jézustársasági vértanu jövendölése.”

Boldog Bobola András, a szandomiri palatinátusból származó vértanu, az egyik legelőkelőbb lengyel család sarja volt s 1611-ben 21 éves korában lépett be a Jézustársaságba. A lelke felfigyeléseért való buzgólkodása annyira felgerelte ellene a skizmatikus oro-

szokat, hogy 1557. május 16-án Janow és Mohylna között a kozákok rátámadtak s oly kínok közt gyötörték halálra, melyekhez hasonlót az újabb évszázadok történetében aligha találunk. Számos megjelenés, kétségtelen csodák és feltűnő ima meghallgatások csakhamar köztisztelőt tárgyává tették egész Lengyelországban a nagy vértanu nevét, ki nek holtteste máig teljesen sértetlenül őriztetik a dominikánusok polocki templomában.

„Boldog Bobolának különös tisztelői közé tartozott P. Koczewiecki, lengyel dominikánus, aki, miként a Boldog, szintén magára vonta a kizmatikusok gyűlöletét és üldözését s akinek ennek következtében eltiltottak minden lelkipásztori tevékenységet.

* A »Mária-Kongregáció« legutóbbi számából.

A háborús Németország.

A Berliner Tageblatt ellenségeinkről.

Werner Sombart tollából feltűnést keltő cikk jelent meg a Berliner Tageblatt-ban ellenségeink karakteréről. A szerző azzal kezdi, hogy milyen érzést vált ki benne, ha apróbb ellenfeleink nevét hallja említeni. Ha a montenegrói „királyságról” kerül szó, nem tudja elfojtani magában a csendes derűtséget. Montenegro a modern világtörténelemnek egy rossz vicce. Ezt a rossz viccet fogja megszüntetni az osztrák és magyar hadsereg, amelynek ehhez az izléses cselekedetéhez csak gratulálni lehet. Belgiumot a külpolitika szénykülöttének tartja és jó adag humort lát abban, amikor a belga nemzetről hall nyilatkozatokat. Mintha belga nemzet egyáltalán volna a világon. Egyébként kár ezért a szerencsétlen népért, amely jól élt, fejlődött és ha nincsenek ostoba és lelkiismeretlen vezetői, akkor még ma is boldog lehetne.

A szerbek és japánok kellemetlen érzéseket és undort keltenek és úgy érzi, hogy bemooskolódnak a becsületes fegyverek, ha az övékkel mérlik azokat össze. A szerbekről csak azt tudjuk, hogy *egértógókat árulnak*, ismerjük néhány diákjukat és hallottunk kimondhatatlanul szennyes uralkodó történeteikről. A japánokkal, mint főiskolai tanárnak, elég gyakran volt dolgom és már a háboru előtt is meg volt náluk a véleményem, hogy nem emberek, hanem csupán kiválóan *tanulékony félmajmok*. Igazi emberi érzéseket alig tudnak kiváltani belőlünk. Gyűlölni sem tudjuk őket. Hiszen a vérebet sem gyűlöljük, ha az oldalunkba kap, csak megbotozzuk és elkergetjük. A német közhangulat csak a franciákat, oroszokat és az angolokat tekinti egyenjogú ellenfeleknek, ezekről azonban egészen más a véleménye Sombartnak.

A franciák — szerinte — voltaképpen arra volnának hivatva, hogy a legjobb barátai legyenek a németeknek. A nagyon távoli jövőben ez így is lesz, mert a francia karakter összes tulajdonságai szimpátikusak a németek előtt. A félrevezetett francia nemzet nem azonos azzal a gyáva társasággal, amely Bordeaux és Páris között bujkál Poincaré elnök vezetése alatt. Franciaország ellen nem táplálunk legkevésbé sem ellenszenvet, vagy pláne gyűlöletet. Alapjában véve mi bajunk sincsen velük, csak ők haragudznak nagyon mireánk. De mi az ő fanatikus németgyűlöletük ellenére is, amelyet tisztelünk és becsülünk, lovagias ellenfélnek tekintjük őket, akik az ő háborús haragjukban egyenrangúak velünk és akikben jóval több erő, meg akarát rejlik a győzelemhez, mint eleintén hittük. Meghalnak a hazájukért és az ő utolsó földdarabjukért harcolni mégis csak eszményi dolog, hit a dicsőségben, nagyság az egyén felett valóságban, odaadás a személytelen egészért. Ilyennek mutatkozik meg előttünk Franciaország, amely az Aisne parti lövészárkokban a létért küzd. Arra a csövesekre, amely Párisban a bas la guerre t ordit, ép oly kevéssel kell hederíteniük, mint azokra a kétes érzelmű polgárookra, akikből Franciaország mostani kormánya kerül ki és amelynek hősiessége erősen hiányosnak látszik. És azután, ha azt mondjuk, Franciaország, főlébért bennünk azoknak a mulhatatlan kulturértékeknek valamennyi emléke, amelyeket ez a nép adott nekünk. Alapjában véve, ezt gyakran hangoztatják ma, együvé tartozik a két nemzet. Ugyanaz az értékük, ugyanolyan az szellemük, a finomságtartalmuk és mégis annyira különbözőek, hogy végtelen sokat adhatnak egymásnak. Hasonló a helyzet az oroszokkal szemben is. A német csak az angolt gyűlöli, ezt a rokonságát, amelynek kapzsúsága, ideálnélkülisége, stupidsága csupa olyan jellemtulajdonságot mutat, amely ellenszenves a németnek. A megkövesedett, célok és esz-

mények nélküli Anglia akadályja ma már a fejlődésnek és akadályja Németország teljes kibontakozásának is. A világháboru kultur-feladata, hogy szétterje a félvadak kizsákmányolásából élő parazita britt-birodalmat.

..HIREK..

...

A téli háboru borzalmait ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

*** A nagyváradi kir. tábla új elnöke.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy Őfelsége a nagyváradi ítélőtábla új elnökévé dr. Lábán Lajos kúriai bírót nevezte ki.

*** A hadi hitelintézet és Nagyvárad városa.** Budapesten tudvalevőleg megalakult a Hadi-hitelintézet részvénytársaság, amely hajlandó Nagyváradra egyelőre félmillió koronát rendelkezésre bocsátani, ha itt megalakul a fővárosi intézet fiókja, akként, hogy ezen összeget a fiók-intézet garantálja esetleges veszteségek esetére. A fiók életrehívásának ügyét a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara vette a kezébe s értekezletre hívta össze az érdekelt faktorokat, a pénzügyintézet vezetőit. Az értekezlet helyeselte a fiók megalakítását, első sorban azonban Nagyvárad város garantálását óhajtják biztosítani és pedig 50 százalékig, tekintettel arra, hogy első sorban a város érdeke a hadi hitelintézet felállítása. A kamara azonnal meg is kereste e tekintetben Nagyvárad városát, részletesen és alaposan rámutatván az intézet céljára s arra a körülményre, hogy a garantálás révén alig érheti a minimális veszteség a várost. A város tanácsa tegnap foglalkozott a kamara átiratával. A tanács elvileg helyesli a hadi-hitelintézet fiókjának felállítását, minthogy azonban az intézet szervezését és szabályzatát nem ismeri, véglegesen ma még nem határozhat a garantálás kérdésében s érdemleges határozatot majd akkor hoz, ha megismeri a tervezett fiókinézet szervezetét. Talán megérthető a város óvatossága, azonban ezt a fontos kérdést nem lehet hosszas tanácskozásokkal, fejtegetésekkel nem lehet ilyen fontos és sürgős kérdést megoldani.

*** Nem engedi a miniszter a női kereskedelmi iskola segélyezését.** A nagyváradi Kereskedelmi Csarnok tudvalevőleg a most kezdődött tanévben szándékozott a női kereskedelmi iskolát felállítani, amely egyenrangú a fiú felső kereskedelmi iskolával. Az új, házagpótló tanintézet fenntartására Nagyvárad városa tekintélyes összeget szavazott meg. A miniszter rendelkezése azonban most megghusítja az iskola fenntartását. A belügyminiszter tegnap leiratban értesítette Nagyvárad városát, hogy a takarékoskodás tekintetében kiadott körrendeletben foglaltakra tekintettel, a női kereskedelmi iskola segélyezésére megszavazott

összeget ez idő szerint jóváhagyhatónak nem találta.

*** Pillanattölvételeket a nagyváradi mozgósításról** mind örizzük az emlékeink között. A hulló virág özőn, a népek sorfala között elvonuló fiaink, a Kosuth-nóta ritmusára dobogó lovaik, daluk, könnyeik mind itt élnek lelkünkben. A dicsőség álmaival koszoruzva, szeretettel övezve mentek el, dicsőséggel koszoruzva járnak most a harcmezerein. Azért most kétszeres szeretettel emlékezhetünk reájuk, visszahívhatjuk őket gondolatban, együtt örülhetünk velük. A *Katholikus Kör* közkedveltségnek örvendő *vetítő-estéi* az idén is megkezdődvén, az első vetítő-estet hőseinknek szenteli. *Bozóky Gyula* honvéd százados, a hadapródiskola kiváló tanára saját fölvételeiről készült vetített képekben fogja bemutatni a váradi mozgósítást előadás keretében. A vetítő-est ma, szombaton d. u. fél hat órakor lesz a Kör disztermében a rendes, alacsony belépési díjjal, melyet különben teljes összegében a Vörös-Kereszt Egyletnek a sebesülteket ellátó konyhájára juttat a Kör vezetősége.

*** Katonai hírek.** Őfelsége *Eitel* Frigyes porosz herceget, Vilmos német császár fiát, a 34-ik gyalogezredbe ezredessé és *Konrad* bajor herceget a 4 dik dzsidas ezredbe őrnagygyá, *József* főherceg altábornagyot lovassági tábornokká nevezte ki. *Péter Ferdinánd* főherceg altábornagynak a Lipót-rend lovagkeresztjét a hadiékítménnyel nevezte ki. Azonkívül *Boreovics* Szvetozár tábornoknak a Lipót-rend nagykeresztjét a hadiékítménnyel, gróf *Alberti d'Enno* Arthur 1. huszárezredbeli alezredesnek a vaskorona-rend III. osztályát, lovag *Arlov Győző* 101. gyalogezredbeli alezredesnek, *Sepsi Szent-Királyi Szent-Királyi Béla*, *Beniczéi* és *Micsinyei Beniczky* Ödön és *Brauswetter* Győző 1. helybeli századosnak a katonai érdemkeresztet a hadiékítménnyel adományozta és *Mannok* Patriknak számfeletti a 7-ik h. e.-ben, az ódalmandi csikótelep parancsnokának, az eredeti címet és jellegét adományozta. *Grallert* Konrad 101. gyalogezredbeli ezredet vezérőrnagygyá és *Kusmanek* Ármin altábornagyot, a przemysli vár hősparancsnokát, gyalogsági tábornokká nevezte ki.

*** Hadiadó progresszív alapon.** *Nemes* Marcell budapesti lakosnak a hadiadóra vonatkozó indítványát *Kecskemét* városa magáévá tette s feliratban kérte a hadiadó behozatalát a kormánytól. *Kecskemét* pártolás céljából Nagyvárad városának is megküldötte feliratát. Nagyvárad város tanácsa a csütörtöki közgyűlés elé viszi *Kecskemét* átiratát. A tanács javaslat helyesli a hadiadó eszméjét s javasolja, hogy irjon fel annak behozataláért a törvényhatóság, azonban a felirat ne terjeszkedjék ki a részletekre. Megbizik a kormányban, hogy ha behozza a hadiadót, az nemcsak igazságos, hanem a viszonyoknak teljesen megfelelő lesz. Csupán egyet kér Nagyvárad városa, hogy a hadiadó progresszív alapon legyen behozva.

*** Kinevezés.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy Ő Felsége *Móricz* István nagyhalmágyi járásbíróági jegyzőt a berettyóújfalui járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

*** A vigalmi-adó behozatala.** A vigalmi-adóról szóló szabályrendelet már keresztül ment a szakkbizottságokon s azt a Városi Közlöny ez évi 2 ik számában teljes szövegében le is közölte. A jogügyi szakkbizottság azonban némi lényegtelen módosításokat eszközölt a szabályzat egyik-másik

pontjain. A városi tanács most ezekkel a módosításokkal terjeszti be a csütörtök közgyűlés elé.

*** Adományok a sebesültek részére.** A tartalék-kórház parancsnoksága nyugtazza az alább felsorolt adományok kézhezvételét és egyidejűleg a a sebesültek nevében köszönetet mond a nemes szívű ajándékozóknak. A kórház parancsnoksághoz a következő ajándékok érkeztek: Stern József 5 drb. teljesen felszerelt ágy, Weiszlovits Lajos 50 korona kötszerekre, Bognár és Szántó borok, Molnár Lipótné fehérnemű és harisnyák, Bartini Riza borok, konyak, Iványi Istvánné ételnemű, 60 kávé, 60 kalács, 20 kenyér, 20 szalona, özv. Kádár Jánosné ételnemű, Frölich Györgyné ételnemű, Mezey Jánosné ételnemű, italok, Weinberger Izidor rum, özv. Fuszek Agostonné ételnemű, Hirschmann Ede ételnemű, Fazekas Márton ételnemű, Kulesár István ételnemű, Kurtág Dezsőné ételnemű, Petrovics Mihályné ételnemű, italok.

*** Hadisegély-bélyegek.** Annak idején hirt adtunk arról, hogy a postaigazgatás az özvegyek és árvák részére külön hadisegély-postabélyegeket hozott forgalomba, még pedig egyelőre 5 és 10 fillér értékben olyformán, hogy ezek mindegyike után az eladás alkalmával a frankójegy értéken kívül a vevőtől még két fillér beszédendő. A szóban levő jótékony célra a postaigazgatás az árvabélyegek elnevezése alatt ismert bélyegeket használta fel. Amint értesülünk, a szóban levő árvabélyegek felhasználásával kiadott 5 és 10 filléres hadisegély-bélyegeken kívül most az árvabélyeg többi értékfajai is, mint hadisegély-bélyegek kerültek forgalomba. Ezekre is a „Hadisegély özvegyeknek és árváknak kettő (2) fillér” jelzés van nyomva. Míg az 5 és 10 filléres hadisegély-bélyegeket minden postahivatal és értékcikkárús köteles árusítani, addig a többi értékfajokat csak a postahivataloknál kapni.

*** Halottak—sebesültek.** A 39 ik gyalogezred halottai és sebesültjeinek a névsorát a következőkben folytatjuk: Rácz Sándor s. Rácz Sándor s. Rácz Imre tiz. s. Rácz Lajos II. s. Rácz Mihály szakv. s. Rácz Zsigmond s. Rácz Tódor s. Radóczy János s. Radoszow György s. Ramocse János s. Rapcsák Mihály s. Reke Lajos s. Rézműves István s. Rideg János s. Rigeisen Bertalan II. osztályu számvevő altiszt mh. Róth Sándor tiz. s. Sajtos József örv. s. Salai Lajos örv. s. Sallai Imre szakv. s. Sándor Imre s. Sándor Mihály s. Sári György s. Sári László szakv. s. Sárosi Mihály s. Schmautz Vendel s. Schnitzler Mór s. Schuler Rudolf tiz. s. Schwarz Jenő s. Schwarz Jenő s. Seres Károly s. Ses Demeter s. Simon Lajos szakv. s. Sinai Kristóf s. Singer Armin s. Siteri János tiz. s. Soós Gyula örv. s. Sörös András s. Sós József század kürtös s. Spák János s. Speth János s. Stodola Likli mh. Stokinger József s. Suta Jenő s. Sütő János örv. s. Szabados Mihály s. Szabó Sándor s. Szabó Sándor örv. s. Szabó Sándor III. s. Szabó Sándor tiz. seb. Szabó Sándor s. Szabó Antal szakv. s. Szabó Balázs s. D. Szabó Jeremiás s. Szabó Imre s. Szabó Imre II. s. Szabó Imre II. s. Szabó Imre II. s. Szabó Imre s. I. Szabó Gábor mh. G. Szabó Ferenc tiz. s. Szabó János szakv. s. Szabó János II. örv. s. Szabó János s. Szabó János s. Szabó József s. Szabó József s. Szabó Lajos s. Szabó Lajos szakv. s. Szabó Lajos I. hadifogságba jutott. L. Szabó Lajos tiz. s. Z. Szabó Lajos szakv. s. Szabó Lajos II. s. Szabó Márton szakv. s. Szabó Mihály tiz. s. Szabó Mihály póttart. s. Szabó István s. Szabó István s. Szalkás Mihály s. Szalacs Antal szakv. s. Szalkai Imre s. Szalkai József s. Szalóki Sándor s. Szána János s. Szász Gábor örv. s. Szász József tiz. s. Szathmári Mihály s. Szedlmák István szakv. s. Székely Sándor s. Székely Sándor s. Székely Demeter s. Székely Géza tiz. s. Székely Márton sebesült,

Szele György tiz. s. Szentye László s. Szeretye Rozália s. Szigeti Imre tiz. s. Szikszai György s. Szilágyi Ferenc s. Szilágyi Ferenc s. Szilágyi Ferenc szakv. s. Szilágyi Gábor örv. mh. Szilágyi László mh. Szilágyi Mihály s. Silkó Demeter s. Sziresák József s. Szajka Imre s. Szőke Zsigmond örm. s. Szöldobágyi György s. Szolnoki Imre s. Szörnyü Gábor s. Szovák István tiz. s. Szeretye András s. Szücs Sándor s. Szücs Sándor tiz. s. Szücs Imre tiz. s. Szücs Gábor s. Szücs György s. Szücs György s. Szücs László tiz. s. Takács Mihály s. Takács Zsigmond s. Tamás Sándor tiz. s. Tamás Gábor s. Tamási Lajos s. Tamesu András s. Tamuca József s. Tanka Lőrinc s. Tar Sándor örv. s. Tar Mihály s. Tarsai Imre s. Tarr József szakv. mh. Teleki Sándor s. Tiba Sándor s. Timán János tiz. s. Tikucz Ferenc s. Timár György örv. s. Timár István tiz. s. Tinkó István örv. s. Togyerás János s. Togyerás János örv. mh. Tőkét Bernát tiz. s. Tőkés Balázs s. Török György szakv. s. Török Károly század dobos s. Torzsa János s. Tóth Sándor I. s. Tóth Imre II. s. Tóth Imre s. Tóth Jenő tiz. s. Tóth Ferenc s. Tóth János s. Tóth Ferenc II. tiz. s. Tóth György s. Tóth János I. s. Tóth József örv. s. Tóth Kálmán s. Tóth Péter s. Trakál Antal tiz. s. Turánszki József örv. s. Turró István szakv. s. Uj Pál s. Ujlaki Lajos tiz. s. Ujvári Sándor s. Ujvári Elek e. é. ö. s. Ungvári Lajos s. Uri Samu tiz. s. Vadász Sándor s. Vámosi Imre s. Vámosi János s. Vámosi Károly póttartalékos s. Vancsa József szakv. s. Váradi Imre s. Váralyai Sándor tiz. s. Varga János tiz. s. Varga Imre s. Varga József póttart. s. Varga József s. Varga Lajos s. Varga Lajos II. mh. s. Vasadi Ferenc s. Vass Imre tiz. s. Végh Mihály szakv. s. Vegrán Lajos s. Vékás Flóra s. Veréb András század kürtös s. Veres Árpád örv. s. Veres Gábor s. Virág Imre örv. s. Virágos Samu mh. Viski István tiz. s. Vlák László s. Wágner Lajos szakv. s. Weiss Armin s. Weisz Abraham pótt. mh. Weisz Bernát örm. s. Weisz József s. Zagyva Benjámín s. Zavoczki János s. Zlenresa Nyisztor s. Zilahy Sándor szak. s. Zilbinszki Lajos szakv. s. Zöld Bernáth szakv. s. Zolnai János örv. s. Zovát Antal mh. Zsák István s. (vége.)

A 39., 40., 41., 42., 43. és 44-ik veszteségi lajstromban nem találtunk Nagyváradra, illetve Biharvárményébe való harcosokat.

*** Felsőkairtó Noxin** biztos szer Ára: 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.

*** Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkeztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani árat számított. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, coenac, likörök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud cs. és kir. udvari cukrásznak budapesti árakkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségben már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi-uti Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és tparbank rt.-nál.

*** Az Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki nb. vevőinknek, valamint a n. é. közönségnek szíves tudomására hozni, hogy uri-szabó üzletünket a Bémer-térről

Rákóczi-út 12. szám alá

az ujonnan épült Apolló-épületbe helyeztük át. Továbbra is szíves pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12. Apolló épület. Telefon 871

*** A Félix-fürdő új vonatja.** A mi gyönyörű Félix-fürdők készül a téli kurrára. Most is szaporán látogatják gyógyító hőforrásait s az élet olyan eleven és mozgalmas odakinn, mint a szezon közepén. A legközelebbi időre nevezetes, magas vendégeket is vár Komzsik Alajos, a Félix-fürdő fíradhatatlan népszerű gazdája. A haretérről fényesrangú tiszték jönnek a Félixbe néhány napi pihenőre üdülni s fogadásukra nagyszabású előkészületek történnek. A Félix-fürdőből egyébként mátol kezdve rendes új vonat közlekedik, mely este 8 óra 9 perckor indul Nagyváradra s így a vendégek az egész napot a kellemes, minden kényelmet nyújtó gyógyhelyen tölthetik.

x Watta és kötszerfélék nagy mennyiségben raktáron vannak az Apolló drogueriában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

*** Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpéztárnál.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-uton kaphatók.

x Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

A legszebb
kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. szám alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpéztárnál.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombat: Vörös ördögök.

Vasárnap délután: A gránicon. Mindnyájunknak el kell menni!

Vasárnap este: Ikrek a táborban. (Ujdonság.)

Rezervisták. A régi jó időkben maradt ez a naiv, de eredeti komikummal spekkelt vigjáték, amit tegnap sok ügyes betéttel felhigitva, mint egy kedves kis oporetet láttunk viszont. Az előadás elsőrangú volt. Mindenki a saját helyén állott, kifogástalanul és kedvel játszott. Mindenki előtt *Lakatos Ilonkát* emeljük ki. Ez a rendkívül bájos, igazi művészeány a legnagyobb ambiciót árulja. Minden idegével szubrett ő és épen ezért értékes erő. A közönség tüntető tapsokkal honorálta azokat a nehéz, de nagyon szép táncokat, amelyeket utólérhetetlen könnyedséggel és eleganciával lejtett el. Ővé a nagy siker oroszán része. Láposy kitűnő táncmester Vigh Mancsi, Tóthné és Rettegny Margit, valamint Tompa, Sik, Leőwey, Varsa, Medgyaszay és Szabadkai kifogástalanul játszottak. (b. h. l.)

A vörös ördögök. Ma, szombaton este előreláthatólag nagyszámú közönség előtt kerül színre az alkalmi darabok közül szép sikert aratott Vörös ördögök, amelynek bemutató előadását a legnagyobb rokonszenvvel fogadta a közönség. A Vörös ördögök szombaton este, a már kitűnő szereposztásban kerül színre.

Legujabb táviratok.

Ujabb német győzelmek.

Berlin, november 6. Nagy főhadiszállás jelenti: Ma délelőtt Ypres-től északnyugatra és délnyugatra támadásunktól halad előre. Labasse mellett Arrastól északra és Argonnesokban is területet hódítottunk. Fontos támpontot vettek be csapataink. Brülében Saint Michieltől délnyugatra, miközben a franciáknak súlyos veszteségeket okoztak, keleti hadszíntéren lényeges dolog nem történt. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az angolok a tengeri győzelemről.

Berlin, november 6. Berlin lakossága rendkívül örül a chilei tengeri győzelemnek. A város a győzelem feletti örömeiben zászlódiszben van. A németek az első nagy nyílt tengeri ütközetben legyőzték a világ legnagyobb flottáját. A londoni tudósítások szerint az ütközet nem kínai vizeken, Chile mellett folyt le. A támadás a sötétség beálltával kezdődött viharos időben és egy óránál tovább tartott. A Monmouth legénysége nem menekülhetett meg. Glasgow és az Otranto cirkálók megsérülve el menekültek, a Good-

hopeteljesen megrongálva Carnolbe menekült.

Bulgária fegyvergyakorlata.

Szófia, november 6. A bulgár kormány hat tartalék osztályt fegyvergyakorlatra fog behívni. A behívás három turnusban fog megtörténni.

A perzsa kormány semlegessége.

Bordeaux, nov. 6. A perzsa kormány november harmadikán a semlegességet deklarálta.

Elfogott konzulok.

Konstantinápoly, november 6. Az oroszok Taebisben elfogták az osztrák-magyar és török konzulokat. Az elfogatás ellen a teheráni és az amerikai követek tiltakoztak.

Helyzetünk az északi harctéren.

Budapest, nov. 6. (Hivatalos, érkezett este 6 óra 30 perekor.) Tegnap éjszaka a harc szünetelt. Hadseregünk mozdulatai úgy Orosz-Lengyelországban, mint Galiciában tervszerűen folynak le anélkül, hogy az ellenség zavarná. Ha helyzetünk a hely előnyei dacára az arcvonal egyrészein már nyert területet az oroszoknak átmenetileg ismét átengedtük, ezt az általános helyzet indokolja. Hőfer vezérőrnagy. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A nagy tengeri csata.

Berlin, nov. 6. Hivatalos angol sajtóiroda jelentése szerint november elsején egy cirkáló hajórajunk

a kínai partok közelében Monmouth angol cirkálógőzöst megsemmisítette és Good hope cirkálógőzöst súlyosan megrongálta. Glasow kis cirkálónak sikerült elmenekülnie, noha megsérült. Német hajók közül résztvettek e harcban Sehanhorst és Gnejsenau cirkálók, Nürnberg Leipzig és Dresden kis cirkálók. A mi hajóink nyilván nem szenvedtek kárt. Behneke Glasow.

TANÜGY

Iskolai értesítő. A nagyvárad-olaszi róm. kath. elemi fiúiskolába beiratkozott tanulók t. szülei ezuton is értesítettek, hogy az október hó 5 én megszakított tanítás november hó 9-én reggel 8 órakor, a kir. törvényszéki palotában nyert helyiségében újból meg fog kezdetni. November hó 9 én háromnegyed 8 órakor gyülekezzenek a tanulók könyveikkel a Várad-olaszi plebánia-templomba, ahonnan a tantestület vezetése mellett rendben fognak a tanítás helyiségébe vezetettetni. Nagyvárad, 1914. évi november hó 7-én. Az igazgatóság.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

B. P. I. A kérdéses egyesületnek hölgyek nem lehetnek tagjai.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

DR. PAPP KÁROLY.

Félix-Gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb hévíz forrása, víz hőfoka 49° 17 millió liter víz napi mennyiség.

Gyógyjavulatok: köszvény, rheuma minden formája, ischiás, izzadmányok, csontbetegségek és sérülések, női ivarszervek különböző megbetegedései ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan a páratlanul hatásos Félix-gyógyfürdő gyógyforrásait.

Curtaxe nincs, prospektust készséggel küld az igazgatóság. A megsebesült és megbetegedett katonák egészségének helyreállítása legtöbb esetben kívánatossá teszi a kénes meleg hévíz gyógyfürdők használatát. Hogy a sebesültek és más betegek a kénes meleg gyógyfürdőt könnyűszerrel és jutányosan megszerezhesék, a következő ajánlatot tesszük:

Tiszt urak részére szoba, fűtés, világítás, egy tükör- vagy kádfürdő pakolással, reggeli kávé vagy tea süteménnyel, déli étkezés három fogás, esti pedig két fogás, délben és este kenyér, naponta 7 koronába kerül.

A fürdőkbe vezető folyosók állandóan fűtve vannak s meghűlés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Legénység részére szoba, három, esetleg négy személy részére, fűtés, világítás, naponta egy tükör-fürdő, reggel fél liter forralt tej, 20 deka kenyér, délben leves, főzelék, sült vagy főtt hus feltéttel, 20 deka kenyér, este főzelék sült hússal vagy fél liter forralt tej és 20 deka kenyér, naponként és személyenkint 3 kor. 50 fillér.

6 személyvonat érkezik naponta a Félix-fürdő állomására. Állandó posta és interurbán telefon a fürdőtelepen.

Félix-fürdő Igazgatósága.

Cement, cementcsövek, fedellemez, gipsz,
csatornázás
ismert jó minőségben.
Kondor Dezső
Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.
Telefon 969. Telefon 969.

Első nagyvárad cementipar.

Készítünk granitó, terazzo, mőkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, hazi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel. Kivonatára angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a leglelkismeretesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készítjük. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kerli tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszió-utca 67. szám. (Saját ház.)

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Foglalkozik a bank és takarékpénztár összes ágazataival. A nyári idény alkalmából ajánlja

safe-deposit osztályát

melyben mindenki saját zárja alatt, úgy a nyári idény alatt, mint egész éven át értékpapirjait, ékszereit, okmányait és egyéb megőrzendő tárgyait

biztosan és olcsón

megőrizheti.

A safe-deposit osztály a bankosztálytól elkülönített helyiségben van, mely a legnagyobb biztonság mellett, a legkényelmesebb és legdiscrétább kezelést teszi lehetővé.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújtunk intézeti helyiségünkben Bémer-tér 4.

A Nagyvárad sör

jó és olcsó!

Hasonlítsa össze más sörökkel és **birálja meg**

előítélet nélkül

meg fog győződni arról, hogy

szükségtelen más sört drágábban vásárolnia

Telefon: gyár 430. sz.,
városi iroda 471. szám.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműk zsebkendők, ridikülők pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klópli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvétel, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Mein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövét különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya
27393—1914 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 17139/1914 eln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált és ily szolgálatra bevont 1894. évi (az ország egyes részeiben az 1895 évi) születésű hadkötelesek az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében feltételesen részesíthetők. A 20 éves ifjaknak igazolniuk kell azt, hogy az 1914—15 tanévben valamely az egyévi tényleges szolgálatra jogosító tanintézetnek utolsó évfolyamába beiratkoztak, a 19 éveseknek pedig azt, hogy ezen tanintézeteknek utolsó vagy utolsó előtti évfolyamába lettek beírva. A közös hadsereg vagy honvédségbe való önkéntes belépésük iránti kérvényt legkésőbb a népfelkelési szolgálatra történt bevonulások napjától számított 4 hét lejárta után tartoznak az illetékes kiegészítési kerületi vagy honvéd kiegészítési parancsnoksághoz benyújtani. Azok, akik már a népfelkelési szolgálatra bevonultak ezt a kérvényt felettes katonai (csapattest) parancsnokságukhoz is benyújthatják, amely a kérvényt az előbb említett kiegészítő parancsnoksághoz juttatja.

A kérvények megszerkesztése, okmányokkal felszerelése és minden egyéb szükséges tudnivalókra felvilágosítást ad a városi Tanács katonai ügyosztálya. (Városháza II. emelet 31. és 32. sz. szoba.

Nagyvárad, 1914. nov. 4-én.

Eleméry Ferencz,
katonai ügytanácsnok

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.